

OPETUSHALLITUS

Kansainvälisyys uudistuvissa opetussuunnitelmissa? 7.9.2012

Perustetyön organisoituminen ja aikataulu
Yhteistä pohdintaa

Liisa Jääskeläinen

Lasten ja nuorten ajatuksia ja ehdotuksia 2010

Vuoden vaihteessa 2009 – 2010 toteutettiin yli 13-vuotiaiden peruskoulun oppilaiden sekä lukion ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden verkkohaastattelu; vastaajia oli kaikkialta Suomesta yhteensä noin 60 000:

- **Koulun ei katsottu antavan tarpeeksi hyviä eväitä ... kansainväliseen toimintaan**

Lukiolaisten liiton tutkimus 2012: Tulevaisuuden tekijät

- **77% mieltää itsensä oman paikkakuntansa asukkaaksi**
- **81% eurooppalaiseksi**
- **61% maailmankansalaiseksi**

Huom. Huomattava osa tästä esityksestä perustuu Irmeli Halisen ohjausryhmää varten kokoamaan materiaaliin

Perustetyöryhmät syksy 2012

Ohjausryhmä

Pj Jorma Kauppinen, varapj Bon Karlsson

Keskeiset sidosryhmät edustettuina

Kokoontuu noin 3 kertaa vuodessa

Suuntaa työtä, aktivoi taustaryhmiään

Pääjohtaja Aulis Pitkälä tekee lopullisen päätöksen ops-
perusteista

Valmistelutyöryhmien kokoonpanon kriteerit

- Koulutuksen ja opetuksen kannalta keskeisten ryhmien edustus
 - Tutkimus
 - Opettajankoulutus
 - Opetuksen järjestäjät
 - Koulun taso – rehtorit ja opettajat
 - Esiopetuksen ja perusopetuksen sekä perusopetuksen eri vaiheiden näkökulmat
- Erilaiset näkökulmat työn alla olevaan asiaan
- Alueellinen edustavuus
- Kielellinen edustavuus
- Sukupuolten välinen mahdollisimman hyvä tasapaino
- Jäsenten aktiivisuus ja kiinnostus

Perustetyöryhmät ja niiden tehtävät (1)

Rakenne ja tavoitetyöryhmän tehtävänä on laatia ehdotus esiopetuksen, perusopetuksen ja lisäopetuksen perusteiden rakenteeksi sekä opetuksen arvopohjaa, tehtävää, tavoitteita ja toimintakulttuuria koskeviksi opetussuunnitelmaosuuksiksi. Lisäksi työryhmä laatii ehdotuksen siitä, miten tulevaisuudessa tarvittava laaja-alainen osaaminen määritellään osana tavoitteita ja miten opetuksen eheyttäminen linjataan.

pj. Irmeli Halinen, **siht.** Liisa Jääskeläinen ja Kristiina Laitinen

Kutsutut asiantuntijajäsenet: professori Sanna Järvelä, Oulun yliopisto; professori Jouni Välijärvi, Jyväskylän yliopisto; johtaja Hannele Cantell, Helsingin yliopisto; koulutoimenjohtaja, KT Mikko Saari, Kajaanin kaupunki; rehtori Gun Jakobsson, Vasa övningskola; rehtori Hanna Sarakorpi, Meriusvan koulu, Espoo; vararehtori Leena-Maija Niemi, Kasavuorenkoulu, Kauniainen; opettaja, Steinerkasvatuksen liiton pj Jarno Paalasmaa

OPH:n asiantuntijajäsenet: Christina Anderssén, Arja-Sisko Holappa, Kristiina Kaihari, Marjaana Manninen, Anneli Rautiainen, Jukka Tulivuori

Perustetyöryhmät ja niiden tehtävät (3)

Laaja-alaisia luku- ja kirjoitustaitoja edistävä, kieli- ja kulttuuritietoinen koulu –työryhmän tehtävänä on avata laaja-alaisten luku- ja kirjoitustaitojen olemusta ja merkitystä osana tulevaisuudessa tarvittavaa osaamista sekä laatia ehdotus ko. taitojen kuvaamisesta esiopetuksen, perusopetuksen ja lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Työryhmän tulee lisäksi laatia ehdotus koulun kieli- ja kulttuuritietoisuuden määrittelystä osana esiopetuksen ja perusopetuksen tehtävää ja toimintakulttuuria sekä ehdotus kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksesta koskevasta osuudesta.

pj. Pirjo Sinko, **siht.** Anna-Kaisa Mustaparta ja Mikko Hartikainen

Kutsutut asiantuntijat: professori Ritva Kantelinen, Joensuun yliopisto; professori Sirkku Kotilainen, Tampereen yliopisto; professori Minna-Riitta Luukka, Jyväskylän yliopisto; professori Arja Virta, Turun yliopisto; professori Ria Heilä-Ylikallio, Åbo Akademi, yliopiston lehtori Marjo Räsänen, Turun yliopisto; erityispedagogiikan lehtori Pirjo Aunio, Helsingin yliopisto; opetuspäällikkö Marjo Kyllönen, Helsingin kaupunki; rehtori Hannele Frantsi, Ymmerstan koulu, Espoo

OPH:n asiantuntijajäsenet: Ella Kiesi, Leena Nissilä, Veli-Matti Malinen, Ingelisa Wikholm

Perustetyöryhmät ja niiden tehtävät (2)

Oppimiskäsitystyöryhmän tehtävänä on laatia ehdotus esiopetuksen, perusopetuksen ja lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviksi oppimiskäsitystä, oppimisympäristöä, työtapoja ja opetusmenetelmiä, oppilaan arviointia sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea koskeviksi osuuksiksi. Työryhmän tulee tarkastella, miten kuvattu oppimiskäsitys ilmenee opetussuunnitelman perusteiden muilla osa-alueilla, myös oppiaineiden kuvauksissa.

pj. Eija Kauppinen, **siht.** Lea Houtsonen ja Tiina Tähkä, OPH

Kutsutut asiantuntijat: professori Kai Hakkarainen, Helsingin yliopisto, erikoistutkija Tiina Annevirta, Turun yliopisto, professori Jari Multisilta, Helsingin yliopisto, professori Jari Lavonen, Helsingin yliopisto, yliopistotutkija Maria-Kristiina Lerkkanen, Jyväskylän yliopisto, johtava rehtori Mikko Ripatti, Savonlinnan normaalikoulu, opetuspäällikkö Maj-Len Engelholm, Raasepori, luokanopettaja, rehtori Jaana Strandman, Ihastjärven koulu, Mikkeli

OPH:n asiantuntijajäsenet: Eija Kartovaara, Pirjo Koivula, Kimmo Koskinen, Sonja Hyvönen

Perustetyöryhmät ja niiden tehtävät

Jokaisessa ryhmässä lisäksi **taustaryhmä** OPH:sta ja ulkopuolisia **kommentoijia**

Lisäksi 4 osatehtäväkohtaista OPH:n sisäistä työryhmää, joista yksi on **Vieraskielisen opetuksen ja kielikylyopetuksen osaryhmä**

- Työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus esiopetuksen ja perusopetuksen vieraskielistä opetusta ja kielikylyopetusta käsitteleviksi opetussuunnitelman perusteiden osuuksiksi sekä ehdotus siitä, miten ko. osuus asemoituu opetussuunnitelman perusteiden kokonaisuudessa.
- pj. Anna-Kaisa Mustaparta, siht. Anu Halvari; OPH:n sisäinen, kuulee tarvittaessa asiantuntijoita

12

Perusteoprosessi 2012 – 2016

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteet

Valtioneuvoston asetus 422/2012 (28.6.2012)

- Tavoitepykälät otsikoinniltaan lähes samat kuin vuoden 2001 asetuksen pykälät
 - 2 § Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen
 - 3 § Tarpeelliset tiedot ja taidot
 - 4 § **Sivistyksen**, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Opetussuunnitelmatyön aikataulua 2012 – 2016

Syyslukukausi 2012 :

- Opetussuunnitelman perusteiden yleisten linjausten valmistelu käynnistyy – yhtenäinen perusta oppiainetyölle
- Opetussuunnitelmatyölle pohjaa luovan **suunnittelun ja keskustelun käynnistäminen kunnissa ja kouluissa; tukiaineistoa OPH:n verkkosivuille**
- **Ensimmäinen kommentointi marraskuussa** (yleiset linjaukset)

Kevätlukukausi 2013:

- Opetussuunnitelman perusteiden sisältöalueittainen/oppiainekohtainen suunnittelutyö käynnistyy – painopiste aluksi esiopetuksessa

Opetussuunnitelmatyön aikataulua 2012 - 2016

Syyslukukausi 2013:

- Perustetyö jatkuu ja avataan **toinen kommentointi syyskuun alussa** (esiopetuksen kokonaisuus)

Kevätlukukausi 2014:

- Perustetyö jatkuu ja avataan **kolmas kommentointi huhtikuussa** (perus- ja lisäopetuksen kokonaisuus)

Syyslukukausi 2014:

- **Lausuntopyynnöt/kuuleminen syys-lokakuussa**, perusteiden viimeistely ja OPH:n päätös uusista perusteista vuoden loppuun mennessä

Opetussuunnitelmatyön aikataulua 2012 - 2016

Tammikuu 2015:

- Paikallisten opetussuunnitelmien laadinta alkaa

Elokuu 2016:

- Uusien tavoitteiden ja tuntijaon sekä opetussuunnitelmien mukainen opetus alkaa

OPETUSHALLITUS

OPS-uudistuksen lähtökohdat ja toteutustapa

Irmeli Halinen ohjausryhmälle

Tulevaisuuden hahmottelua

- [Toimintaympäristön ja osaamisen muutos](#)
- Oppimisen tulevaisuus 2030 – barometrin tuloksia
- Lasten ja nuorten ehdotuksia perusopetuksen kehittämiseksi 2010

Nykytilan analyysiä

- Oppilaiden koulukokemukset ja hyvinvointi 2012
- Peruskoululaisten oppimistulosten kehitys
- Esiopetuksen laatu 2012
- Nykyisten opetussuunnitelman perusteiden toimivuus

Perustetyön lähtökohtia ja linjauksia

- Hallitusohjelman ja KESUn linjauksia
- Valtioneuvoston asetus 422/2012
- Perusteiden laadintaa ohjaavat linjaukset

Perustetyön toteuttaminen

- [Perustetyöryhmät, syksy 2012](#)
- [Osaamisen ja sivistyksen parhaaksi](#)
- [Perusteprosessi 2012 - 2014 ja paikallisen työn tuki](#)

Tulevaisuuden hahmottelua

1

**Toimintaympäristö
muuttuu,
osaamistarpeet
muuttuvat**

Maailma on hämmentävä paikka!

This map
is not
working!

- Ilmaston lämpeneminen
- Terrorismi
- Talouden globalisaatio
- Työelämän muutos
- Maahanmuutto
- Yhteiskunnan polarisoituminen
- Yhteiskunnan kompleksisuus
- Finanssi-, talous- ja velkakriisit
- Jokela, Kauhajoki, Utoya
- Arabimaiden vallankumoukset
- jne.

Toimintaympäristöä muuttavat keskeiset tekijät (IH)

- Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen, globaali väestön kasvu ja köyhyys
- Globalisaatio ja sen vaikutukset
- Teknologian kehitys
- Tiedon määrän ja luonteen muutos
- Yhteiskunnallisten ilmiöiden kompleksisuus
- Lasten kasvuympäristöissä tapahtuvat muutokset

Lähteet: Perusopetus 2020 -raportti ja sen laaja tausta-aineisto

EK:n Oivallus-hankkeen raportit

OECD:n uusimmat raportit

EU:n ja Euroopan neuvoston analyysit

International school partnerships

Have been seen as a means of

- Broadening horizons for pupils
- Increasing inter-cultural awareness
- Understanding global issues

Ovatko nämä olennaisimpia meillekin. Vrt keskustelu!

Konferenssi School linking: Where next.

Lontoo 23.11.2012. Development Education Research Centre of Education,
University of London.

Ilmaston muutos, väestön kasvu ja ympäristö

- Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen asettavat tinkimättömät reunaehdot tulevaisuutta ajatellen
 - Väestönkasvu ja köyhyiden kierteen katkaiseminen edellyttävät globaalia kumppanuutta
 - Globaalit ympäristömuutokset vaikuttavat paikallisesti meihin kaikkiin; maailman eri osien keskinäinen riippuvuus kasvaa
- Oppilaat odottavat, että he voisivat tuntea olonsa turvalliseksi, voisivat ymmärtää asioita ja oppisivat tekemään omassa elämässä eettisesti perusteltuja valintoja

LJ: Miten koulujen kansainvälisyys voi tukea näitä pyrkimyksiä? Mitä perusteisiin?

Globalisaatio ja yhteiskunnan muutos

- Globalisaatio on monimuotoinen ja ristiriitainen prosessi
 - Taloudellinen ja kulttuurinen yhtenäistyminen ja lisääntyvä vuorovaikutus
 - Alueellisten erojen kasvu
 - Kulttuurien, kielten ja uskontojen moninaisuus
 - Työn luonteen muutos, työn ja työvoiman liikkuvuus
- Oppilaat tarvitsevat tietoa ja ymmärrystä omasta identiteetistään, taustastaan ja muiden kulttuurien ominaispiirteistä, kykyä toimia monikielisessä ja monikulttuurisessa ympäristössä sekä taitoja/osaamista, jonka avulla voi toimia muuttuvassa yhteiskunnassa ja työelämässä

- **LJ: Miten koulujen kansainvälisyys voi tukea näitä pyrkimyksiä?
Mitä perusteisiin?**

Teknologian ja median kehitys

- Teknologian, erityisesti tieto- ja viestintätekniiikan kehitys on luonut edellytykset globalisaatiolle
- Teknologian kehitys on vasta alussa; se luo uusia oppimisen ympäristöjä, tapoja ja mahdollisuuksia
 - Oppilaat tarvitsevat nykyistä parempia tilaisuuksia hyödyntää teknologiaa syvälliseen oppimiseen ja yhdistää koulussa ja sen ulkopuolella opittua. Heidän tulee oppia hakemaan, analysoimaan ja rakentamaan/tuottamaan tietoa monipuolisessa vuorovaikutuksessa, yhdessä toisten kanssa
 - Luku- ja kirjoitustaidon käsite on muuttunut – tarvitaan laaja-alaisia luku- ja kirjoitustaitoja, joihin sisältyy entistä vahvemmin myös kuvalukutaito
 - **LJ: Miten koulujen kansainvälisyys voi tukea näitä pyrkimyksiä? Mitä perusteisiin?**

Tiedon luonteen muutos

- Teknologia tuo tiedon ulottuvillemmelle
 - Tiedon valtava määrä, kompleksisuus ja visuaalisuus
 - Tiedon syntyminen verkostoissa
 - Tiedon monimuotoisuus, epävarmuus, ristiriitaisuus, nopea uusiutuminen, dynaamisuus
- Oppilaat tarvitsevat sekä strategioita selviytyä tiedon kasvavan määrän kanssa että vahvistusta identiteetilleen valtavassa tietotulvassa
- Oppilaat tarvitsevat tiedonhankinnan ja käsittelyn taitoja, kriittistä lukutaitoa, kykyä tuottaa tietoa vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja toimia verkostoissa sekä ajatella ja ratkaista ongelmia
 - **LJ: Miten koulujen kansainvälisyys voi tukea näitä pyrkimyksiä? Mitä perusteisiin?**

Lasten ja nuorten kasvuympäristön muutokset

- Perheen, suvun, asuinyhteisöjen ja kaveripiirin rakenteiden ja toimintatapojen muutokset
 - Aikuisuuden mallit, hoivasuhteet, perheiden ongelmat, köyhyys, lasten ja nuorten kokemat paineet
 - Uudenlaiset yhteisöllisyyden muodot, median ja mainonnan vaikutus
 - Päiväkotien ja koulujen kasvatus/hoivavastuun kasvaminen
- Oppilas tarvitsee kokemuksia turvallisesta ja välittävästä aikuisuudesta, aikuisten välisestä yhteistyöstä sekä rakentavasta toiminnasta yhteisössä, harjaantumista arjen taitoihin ja yksilöllistä tukea ja ohjausta omalle kehitykselleen
- Kouluyhteisön tehtävänä on vahvistaa oppilaiden koherenssin (eheyden) tunnetta ja tukea onnistumista
 - **LJ: Miten koulujen kansainvälisyys voi tukea näitä pyrkimyksiä? Mitä perusteisiin?**

Hallituksen visio: avoin, oikeudenmukainen ja rohkea Suomi

Tavoitteena välittävä ja menestyvä Suomi

Jokaisen kunnioittaminen ja avoimuus erilaisuutta kohtaan ovat suomalaisia hyveitä

Suomen kaksikielisyys on rikkaus ja voimavara

Eri uskonnot ja yhteisöt ovat arvokkaita moraalisen kasvun kannalta

Hallitus toimii määrätietoisesti rasismia ja syrjintää vastaan

Maailman parasta peruskoulua vahvistetaan tasa-arvoisten mahdollisuuksien takaajana

Suomea rakennetaan luonnon monimuotoisuuden vaalimisen ja ilmastonmuutoksen torjunnan edelläkävijämaaksi

Suomesta maailman ympäristötietoisin kansakunta

Sivistys on oma päämääränsä

LJ: Miten koulujen kansainvälisyys voi tukea näitä pyrkimyksiä? Mitä perusteisiin?

Uudistuksen ydin

Mitä? → Miten?

Millaiset kasvun ja oppimisen mahdollisuudet koulu kasvuyhteisönä ja oppimisympäristönä tarjoaa?

12

Paikallisen työn tuki

Paikallisen opetussuunnitelmatyön tuki

- Opetushallituksen verkkosivut **OPS 2016**
 - ops-tiekartta ja siihen liittyvä yliopistojen harjoittelukoulujen tuottama tukiaineisto
 - ajankohtaista tietoa perusteprosessin etenemisestä
 - tietoa ops-tilaisuuksista
- OPH toteuttaa yhteistyössä aluehallintoviranomaisten ja harjoittelukoulujen kanssa opetussuunnitelmatyötä tukevia tilaisuuksia
- Opetushenkilöstön täydennyskoulutus
 - suunnataan tukemaan opetussuunnitelmatyötä OKM:n kanssa sovittavalla tavalla
- Valtionavustukset
 - suunnataan tukemaan opetussuunnitelmatyötä OKM:n kanssa sovittavalla tavalla
- Yhteistyö opettajankoulutuksen ja tutkimuksen kanssa
- Opetussuunnitelmatyötä tukevan oppaan julkaiseminen